

Sofia

2/2007

HELSINGIN
KAUPUNGINMUSEON
ASIAKASLEHTI

HELSINGFORS
STADSMUSEUMS
KUNDTIDNING

Yhtä juhlaa

Jari Alanko

Sivu 4

Den rike köpmannen Johan Sederholm lät år 1757 bygga ett stenhus vid Stora torget i Helsingfors. Huset står där fortfarande, i dag som stadskärnans äldsta byggnad.

Mainoskuivissa 1950-luvun keittiöön kuuluivat raikkaat värit, käytännölliset kaapistot ja hygieeninen terästiskipöytä siinä missä simpsakka emäntäkin rypyttömine esiliinoineen.

Sisältö

4 Sederholmska huset 250 år

6 Helsinki juhlii monella tavalla

10 Kaunista ja kestäväää
Elämää 1950-luvun keittiössä

12 Kaupunginmuseo
kirjeenvaihtotoverina

14 Pienesinekokoelmasta vastaava
museomestari pakkaa edelleen

16 Oppia ikä kaikki
Mitä museo opettaa?

19 Tutkijan työpöydältä

20 **SOFIAN UUTISIA**

22 Brief in English

23 Programme in August 2007 – January 2008
Program i augusti 2007 – januari 2008

24 Ohjelma elokuu 2007 – tammikuu 2008

Juha Nurmi

Museon uudessa kokoelmakeskuksessa hyllyverhot suojaavat isoja mutta pölyn- ja valonarkoja esineitä kuten hatturasioita, matkalaukkuja ja koreja.

Elina Kallio

Sivu 6

Hilpeä pääsiäismuna 1900-luvun alusta johdattaa helsinkiläisten juhlaperinteiden kirjoon.

Kansikuva

Iloinen herraseurue hotelli Kämpin kabinetissa 1910-luvulla.

Sofia

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON ASIAKASLEHTI / HELSINGFORS STADSMUSEUMS KUNDTIDNING

2/2007

PÄÄTOIMITTAJA/HUVUDREDAKTÖR Tiina Merisalo, museonjohtaja • **TOIMITUS/REDAKTION** tutkija-tiedottaja Jere Jäppinen • **OSOITE** PL 4300, 00099 Helsingin kaupunki, puhelin (09) 310 1041, telekopio (09) 3103 6664 • **ADRESS** PB 4300, 00099 Helsingfors stad, telefon (09) 310 1041, telefax (09) 3103 6664 • **KOTISIVU/HEMSIDA** www.helsinginkaupunginmuseo.fi / www.helsingforsstadsmuseum.fi • **SÄHKÖPOSTI/E-POST** kaupunginmuseo@hel.fi • **ULKOASU/LAY OUT** Lagarto • **KIRJAPAINO/TRYCK** Erikoispaino Oy • **ISSN** 1457-9049. Seuraava lehti ilmestyy tammikuussa 2008. Följande nummer utkommer i januari 2008.

MUUTOS ON ARKEA MUSEOSSA

MUUTOS ON VÄÄJÄMÄTÖN – museossakin. Kaupunginmuseon hyvinvointipalveluja tuottaa tänä vuonna 68 vakinaista työntekijää ja lukuisia määräaikaista, joilla kaikilla on moninaista museoalan koulutusta, tietoa ja taitoa. Museon toimintaympäristö kuitenkin muuttuu jatkuvasti, ja henkilöstön täydennyskouluttaminen on välttämätöntä, jotta kaupunginmuseo pystyy vastaamaan nykyajan haasteisiin. Myös taloon tulevilta uusilta työntekijöiltä vaaditaan aivan uudenlaista osaamista. Joukkoomme liittyy heti alkusyksystä viisi uutta eri alojen taitajaa: hallintopäällikkö, esinetutkija, maakuntamuseotutkija, markkinointi- ja viestintäsuunnittelija ja kuvankäsittelijä.

Muuttuva maailma heijastuu muutenkin museossa. Helsingin monikulttuurisuus otetaan yhä tarkemmin huomioon museon palveluissa ja mahdollisuuksien mukaan myös näyttelyiden ja julkaisujen sisällöissä.

Lokakuussa Sederholmin talossa avattava Yhtä juhlaa -näyttely tarjoaakin tuttujen suomalaisten juhlerinteiden esittelyn ohella myös välähdyksiä vanhojen ja uusien vähemmistöjemme juhlatavoista.

Museoita voi pitää muutoksen asiantuntijoina. Voimme tarjota yleisölle pitkiä näkymiä nykyhetkestä taaksepäin ja tutkittua tietoa menneisyydestä. Tämän tiedon avulla voi itse kukin havaita, mikä ympäristössämme muuttuu ja mikä pysyy, ja arvioida muutoksen laatua ja luonnetta. Kun mennyt on tuttua, tuntuu tulevaisuuden helpommalta ymmärtää.

**HYVIÄ LUKUHETKIÄ
SOFIAN PARISSA!**

Tiina Merisalo
museonjohtaja/museidirektör

FÖRÄNDRING HÖR TILL MUSEETS VARDAG

FÖRÄNDRING ÄR OFRÄNKOMLIG – också i ett museum. Stadsmuseets välfärdsservice produceras i år av 68 fast anställda och talrika visstidsanställda, som alla har mångsidiga kunskaper om museiarbetet. Museets verksamhetsfält förändras dock hela tiden och personalen måste vidareutbildas för att hjälpa stadsmuseet att möta den nya tidens utmaningar. I början av hösten får vi fem nya experter till vårt team: en förvaltningschef, föremålsforskare, landskapsmuseiforskare, marknadsförings- och kommunikationsplanerare och bildbehandlare.

Museet återspeglar den föränderliga världen också på andra sätt. Målsättningen är att ännu bättre beakta det mångkulturella Helsingfors' behov i museets service samt i utställningarnas och publikationernas innehåll. Utställningen Vilken fest som öppnas i Sederholmska

huset i oktober presenterar såväl välkända finländska festtraditioner som glimtar av våra äldre och nyare minoriteters festseder.

Museerna kan ses som experter i förändring. Vi kan bjuda på långa perspektiv från nutiden till gångna sekler och välforskad information om det förgångna. Med denna kunskap kan var och en upptäcka vad som förändras och bevaras i vår omgivning och värdesätta förändringarnas natur. När man känner det förflutna, har man lättare att förstå också framtiden.

**TREVLIGA LÄSSTUNDER
MED SOFIA!**

Stadens äldsta hus jubilerar i år.
Låt oss ta en titt i dess historia!

Sederholmska huset

250 år

Text: Anna Finnilä, museielektor
Bilderna: Helsingfors stadsmuseum

Sederholmska huset ca 1901. I bottenvåningen fanns A. Lindströms Antikvariat och Frimärkshandel. I de övriga våningarna bodde hyresgäster.

SEDERHOLMSKA HUSET i hörnet av Alexandersgatan och Katrinegatan är den äldsta byggnaden i Helsingfors centrum. Stadens främste köpman Johan Sederholm lät uppföra stenhuset 1757.

FRÅN KRINGLOR TILL KRITPIPOR

Om Sederholmska husets väggar kunde tala skulle de kanske berätta hur köpman Sederholm inspekterade hyllorna i sin nya och rymliga bod vid Stortorget. Tygpackar, kärl, verktyg, rep, tvål, snus, vaxljus, kringlor, vinflaskor, kryddor, kringlor och mjölsäckar väntade på hugade köpare. Efter att ha

växlat några ord med sin bodbetjänt traskade Sederholm kanske upp för trapporna till andra våningen, där han bodde med sin fru Hedvig och sönerna Erik 5 år och Carl 1 år. Lille Gustaf hade dött några år tidigare, bara en månad gammal.

Familjen hade till sitt förfogande 6 kammare, en sal och ett kök. Tjänstefolket, som bestod av 4 pigor, 2 drängar, 1 bodbetjänt, 2 bodpojkar, 2 båtsmän och en lott, fick bo i gårdsbyggnaderna. Dessutom erbjöd Sederholm mat och husrum åt bönder och affärskumpaner som gästade Helsingfors.

Inga uppgifter har bevarats om inredningen hos familjen Sederholm. Man kan dock anta att en förmögen köpman inredde sitt hem med smäckra, ljusmålade rokokomöbler, speglar med guldrum, konsolbord och linnegardiner. Värmelagrande kakelugnar ökade boendekomforten.

Johan Sederholm kände sig säkert både stolt och glad över att det stora byggnadsprojektet äntligen var klart. Det blågråa tegelhuset i två våningar var stadens ståtligaste privata byggnad. Mansardtaket, de putsade fasaderna, pilastrarna och de stora rutfönstren representerade en stil som vunnit spridning i det svenska riket främst genom Carl Wijnblads modellböcker.

Murarmästare Samuel Berner, som deltagit i återuppbyggandet av Ulrika Eleonorakyrkan och som arbetat på Sveaborg, gjorde (troligen) ritningarna till stenhuset. Han följde den karolinska grundplansprincipen, enligt vilken det i bägge våningarna skulle finnas en sal i mitten och mindre kammare på båda sidorna om salen. Väggarna rappades och målades med limfärg i milda och ljusa nyanser. Johan Sederholm bodde i huset fram till sin död 1805.

FÄRSKT BRÖD OCH HYRESGÄSTER

Ifall väggarna i Sederholmska huset skulle vara pratglada kunde de också berätta om de omfattande ändringarna som genomfördes i byggnaden under den skäggige arkitekt Konstantin Kiseleffs ledning 1865–1866. Han förstörde fönstren och byggde i övre våningen s.k. franska fönster med balusterräcken. Husets fasader målades gula och tre nya dörrar togs upp mot gatan så att huset bättre skulle motsvara den nya tidens krav.

Sederholmska huset blev ett kombinerat affärs- och hyreshus. Den hundra år gamla trappuppgången i kalksten var i flitig användning. I huset verkade bland annat restaurang Prins Gustaf, ett bageri, en leksaksaffär och en tobaksfabrik. Där bodde också ett sjuttioal hyresgäster, av vilka de flesta var hantverkare, såsom en sömmerska, skomakare, korgbindare och kopparslagare.

På 1920-talet hade hyresgästernas antal minskat till 30 personer och deras yrken; en modist, sömmerska, sjuksköterska, kontorist, hushållerska och kassör,

avspeglade den nya tiden. I huset fanns vid denna tid också Café Automat, en rakstuga och ett skradderi.

KÖPMANNAGÅRDEN

BLIR ETT MUSEUM

År 1949 övergick Sederholmska huset i Helsingfors stads ägo och det renoverades för rådstuvurättens behov. När tingshuset i Böle blev färdigt 1985 beslöt man att göra Sederholmska huset till ett museum. Grundliga byggnadshistoriska undersökningar utfördes under professor Ove Hidemarks ledning. Vid undersökningen hittades bland annat gamla takbjälkar av trä, delar av linnetafet, ljus limfärg och träpanel.

Enligt stadens planer skulle huset återställas i dess 1700-talsskick. Detta väckte en mycket livlig restaurationsetisk debatt och slutligen beslöt man att bibehålla de ombyggda fasaderna. Ett bra beslut, myser säkert de gamla väggarna. Huset vittnar idag om de skiftande öden det varit med om under de senaste 250 åren.

Juho Nurmi

Emma Irene Åström (Kati Leuschel) och två skolelever hjälper Konstantin Kiseleff (Fabian Silén) upp på stolen. Scenen, som är ur vårens historiska stadsvandringar för åk 5, utspelar sig i Sederholmska husets rekonstruerade 1700-tals rum.

Komeat leijonat ja lohikäärmeet valtasivat Lasipalatsin aukion, kun kiinalaista uuttavuotta vietettiin ensi kerran julkisesti Helsingissä 17.2.2007.

Teksti: Jere Jäppinen, tutkija
Kuvat: Helsingin kaupunginmuseo

Kari Hakki

Kari Hakki

Kari Hakki

Helsinki juhlii monella tavalla

Sederholmin talon 250-vuotisjuhlan kunniaksi avataan lokakuussa Yhtä juhlaa -näyttely. Vanha kivitalo täyttyy helsinkiläisten juhlamustojen koko kirjosta, sillä monien kielten ja kulttuurien kaupungissa joka päivä on jonkun juhlapäivä.

HELSINGISSÄ ON VIETETTY ja vietetään yhä mitä erilaisimpia juhlia. Juhlan aiheet löytyvät eri uskontojen, yhteisöjen ja kulttuurien kalentereista ja ihmisen elinkaaren käännekohdista. Juhlan tarkoitus on olla arjen vastakohta, juhlittiin sitten itsenäisyyspäivää tai lakkiaisia, hanukkaa tai juhannusta, vaarin hautajaisia tai kissan nimipäivää. Juhlan erottavat arjesta siihen kuuluvat erityiset tavat, vaatteet ja ruoat. Ennen kaikkea juhlan tekevät ihmiset, koska juhla on ihmisten kohtaamista ja kokoontumista yhteisen asian, ilon tai surun, ääreen.

Yhtä juhlaa -näyttely heijastaa helsinkiläisen juhlakulttuurin rikkautta ja esittelee perinteiden moninai-

suutta. Päämääränä ei silti ole käydä järjestelmällisesti läpi kaikkia mahdollisia vuotuis- ja elämäntapa-juhlia, vaan etsiä piirteitä, jotka yhdistävät erilaisia, myös eri kulttuurien juhlia. Näin avautuu laajempi näkökulma siihen, mikä erottaa juhlan arjesta ja mitä juhlalliset merkitsevät ihmisille. Ryppyysaisuutta karttavan näyttelyn joka huone tarjoaa yllätyksiä ja oivalluksia.

JUHLIEN MUISTOT

Juhlalliset ovat elämän tunteellisia kohokohtia, joissa pyritään arjesta poikkeavaan kauneuteen ja laatuun. Siksi myös juhlien aineellisia muistoja vaalitaan arjen jään-

teitä hellemin. Näitä tarkoin säilytettyjä tunteiden kietymisiä on tuotu runsaasti myös kaupunginmuseoon: koristeita, kutsuja, ohjelmia, valokuvia, ruokalistoja, onnittelukortteja, konvehteja, muistorahoja, asuja, kuivattuja kukkakimppuja ja niin edelleen...

Menneiden juhlien muistoja löytyy kuitenkin myös muualta. Maasta on kaivettu esiin ammoisten helsinkiläisten juhlapöytien hienojen astioiden siruja. Arkistojen kätkeistä on tullut vastaan juhlista piirrettyjä kuvia tai kirjeisiin tai päiväkirjoihin kirjattuja kuvauksia. Jopa oikeuden pöytäkirjoissa voi törmätä juhlaan, jos ilonpito on karannut käsistä.

Yhtä juhlaa -näyttelyssä menneiden vuosisatojen juhlat heräävät henkiin. Kävijä saa heittäytyä 1700-luvun eleganttien assemblée-juhlien tunnelmaan, harjoitella viuhkakieltä ja cambio-korttipeliä menuetin soidessa. Näyttelyssä voi eläytyä myös 1800-luvun helsinkiläisporvariston salonkitanssiaisten hillityn ilmapiirin, vienon pianonsoiton ja kainojen katseiden taustalla väikkyviin jännitteisiin ja intohimoihin.

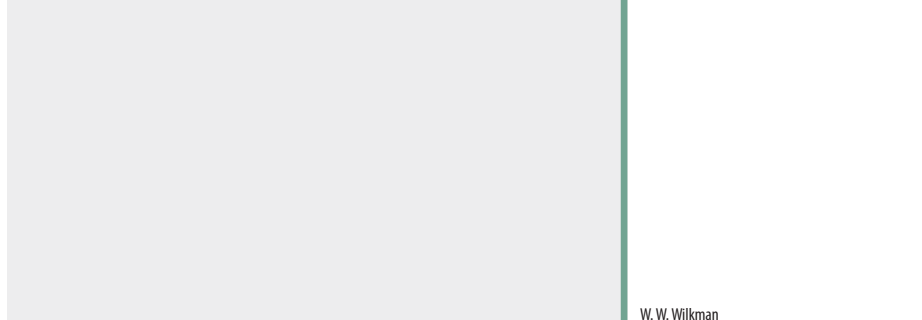
Menneisyyden juhlatavat eivät ole nykyihmisille yksiselitteisiä, ja monien tuttujen tapojen juuret ovat meille outoja. Miksi joulupukki on nimenomaan *pukki*? Miksi jouluna syödään lipeäkalaa? Miksi morsian pukeutui mustiin? Miten tanssi liittyy Lucian päivään? Ketkä viettivät syntymäpäivää 200 vuotta sitten?

ERILAISET YHDESSÄ

Yhtä juhlaa -näyttelyssä korostuu Helsingin monikulttuurisuus, joka on luonnehtinut kaupunkia koko sen olemassaoloajan joskus näkyvämpänä, joskus verhoitumpana. Helsinki on tulokkaiden kaupunki, ja sen asukkaiden enemmistö on aina ollut muualla syntyneitä. Monenlaiset vähemmistöt, niin etniset, uskonnolliset kuin seksuaalisetkin, kuuluvat suurkaupunkiin, ja kaupunkilaisuus, suuren ihmisjoukon tiivis asumismuoto, vaatii erilaisuuden suvaitsemista.

Juhlien kautta on helppoa ja luontevaa tutustua oman kaupungin erilaisiin ihmisiin ja kulttuureihin. Juhlissa ihmiset haluavat näyttää parhaat puolensa, ja siksi juhlaa on mieluisampi esitellä ulkopuolisille kuin arkea. Viime vuosina Helsingin kasvava muualla syntynyt väestö onkin alkanut järjestää yhä näkyvämmiin ja perinteitään arvostaen oman kulttuurinsa juhlia.

Myös Suomessa omaksuttaneen pian kaukaa tulleista juhlista piirteitä omiin juhliimme – onhan niin käynyt lukemattomia kertoja aiemminkin! Harvapa perinteisistä suomalaisista juhlatavoista on keksitty täällä: eri-ikäisiä kulttuurilainoja ovat niin joulupukki, nimipäivät, sima, pääsiäiskukko kuin äitienpäiväkin. Lucia on kasvattanut suosiotaan suomenkielisten parissa 1990-luvulta alkaen, ja viime aikoina tuloaan ovat tehneet ystävänpäivä ja Halloween kurpitsalyhtyneen. Samaan joukkoon saattavat ennen pitkää liittyä

W. W. Wilkman

Vapun oikukas sää on tarjonnut helsinkiläisille ikimuistoisia elämyksiä kuten näille sitkeille ylioppilaille vuonna 1929.

Islamilaisen kalenterin tärkeimpiä päiviä on eid al-fitr, paastonpäätösjuhla, jonka aluksi kokoonnutaan yhteiseen rukoukseen muun muassa Hakaniemen maanalaisessa urheiluhallissa tarpeeksi suuren moskeijan puutteessa.

Kari Hakli

Pääsiäistavoissa sekoittuvat länsi ja itä. Muna on ikivanha uuden elämän vertauskuva, ja koristellut munat kuuluvat pääsiäiseen lähes kaikkialla. Venäläis-ortodoksista pääsiäisherkuista, joita tarjottiin muun muassa Matrosoffin kauppiasperheen pöydässä 1890-luvulla, suomalaisen pääsiäiseen on vakiintunut 1970-luvulla pasha. Pääsiäisjänis on taas saksalainen perinne, joka on meille tuttu lähinnä koristeena.

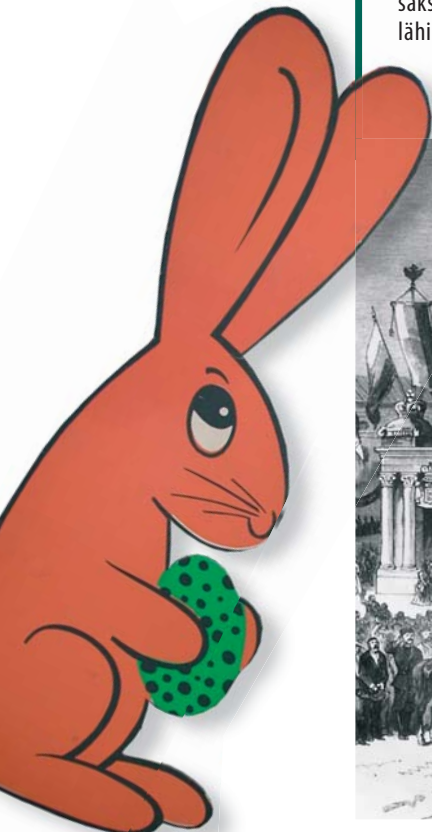
kiinalainen uusivuosi tai muslimien paastonpäättösjuhlan herkut. Kulttuurivaikutteet kulkevat toisinkin päin: suomenvietnamiläisten Tet-juhlan puhvetissa myydään eksoottisten perinneleivonnaisten rinnalla kotoisia korvapuusteja.

Koska kulttuurien rinnakkainelo Helsingissä ei ole uutta, Yhtä juhlaa -näyttelyssä esitellään kaupungin erilaisten väestöryhmien juhlatapoja tasaveroisina. Yhteiset piirteet ja erot nousevat esiin yllättävistä rinnastuksista. Esimerkiksi häätjuhlan ydin, kahden ihmisen suhteen virallistaminen, pysyy samana, solmittiin se sitten samettikatoksen alla synagogassa tai maistraatissa kahden miehen kesken. Sekä kristityt että muslimit ovat valmistautuneet ja valmistautuvat yhä suuriin juhliinsa paastolla, jonka jälkeen kokoontutaan herkkupöytään.

NAURUA JA KYYNELIÄ

Ihmiset kokoontuvat juhliin iloitsemaan onnellisista hetkistä tai vakavoitumaan elämän surullisten käännteiden kohdatessa. Juhla on aina tunteiden täyttämä, ja siksi myös juhliin liittyvät esineet ja kuvat tiivistävät naurua ja kyyneliä. Yhtä juhlaa -näyttely suo tilaisuuden eläytyä täydellä sydämellä menneiden juhlien tunnelmiin ja potea nostalgiaa ihan luvan kanssa.

Näyttely vie hilpeänhuuruisiin vappu-, penkinpainajais- ja pikkujoulu muistoihin, naamiaisten rie-

Hallitsijan vieraillessa Helsinki koristeltiin juhla-kuntoon. Keisari Aleksanteri III sai ajella elokuussa 1885 näin uhrkeaan asuun pyntätyllä Esplanadilla.

hakkaaseen hulinaan ja tanssiaisten pyörteisiin. Kuvat ja esineet herättävät henkiin yhtä hyvin nuortenparien onnen ja ristiäisten auvon kuin joulun satumaailman ja juhlaileivonnan kiireen. Näyttelyssä voi kokea niin juhlan jännittyneen odotuksen kuin kotimatkan nuutuneen tunnelman.

Jotkin näyttelyn yksityiskohdat kohottavat kuten ylioppilaslakkien meri, urheilusankareita juhlivat väkijoukot, kansallispukuiset nuoret kesäillassa ja keisarivierailujen mahtipontisuus. Toiset puolestaan hiljentävät kuten pikkutyön sururusetti, hautajaiskonvehtien mustanpuhuva koreus, karu ruumispaita ja merkkimiehen viimeisen matkan synkkä paatos.

Tunteiden liikuttamisen lisäksi Yhtä juhlaa -näyttely tarjoaa kuin varkain myös runsaasti tietoa, joka on siroteltu matkan varrelle kuvien ja esineiden luo. Juhlia on tutkittu paljon ja niistä on kirjoitettu valtavasti, joten kaikkea ei voi tietenkään yhdessä näyttelyssä kertoa. Mutta jos näyttely herättää kävijässä innostusta ja uteliaisuutta aiheeseen, museo on tehtävänsä tehnyt.

JUHLA MUSEOSSA

Yhtä juhlaa -näyttely tarjoaa kävijöille mahdollisuuden päästä juhlatunnelmiin kaikin aistein. Runsaaseen oheisohjelmaan kuuluu konserttien ja esitelmien lisäksi kursseja, joilla voi oppia muun muassa miten saadaan kodin hopeat juhlauntoon, koristellaan juhlapöytä ja laaditaan menu tai sommitellaan mieleenpainuva juhlapuhe. Monet kurssit pohjautuvat kulttuurihistoriaan kuten hääkonvehtien askartelu ja juhlapukuetiketti.

Näyttely kutsuu myös juhlimaan Helsingin vanhimmassa talossa. Sederholmin talon alakerran sali sisustetaan kustavilaisessa hengessä juhlatilaksi, jota voi vuokrata pienille seurueille Palmian juhlapalvelun kautta. Näyttelyä varten on suunniteltu kustavilainen menu, jonka lähteenä on ollut muun muassa aikoinaan Helsingissä hyvin suosittu Cajsa Wargin kuuluisa keittokirja vuodelta 1755. Museossa voi vaikkapa viettää nimipäiviä yli 200 vuoden takaiseen tyyliin värikkään nimipäiväkuusen koristaessa pöytää.

Yhtä juhlaa vietetään Sederholmin talossa vuoden 2008 loppuun asti, mutta juhla kuin juhla päättyy ennen pitkää ja on kotimatkan aika. Iloiset seurueet kulkevat öisen kaupungin kaduilla äänekkäästi hoilaten ja jatkopaikkaa miettien, nälkäiset etsivät nakkikioskia ja palelevat kiiruhtavat yöbussiin. Yön humussa syntyy mustia silmiä taksijonossa, hätäisten vanat virtaavat jalkakäytävillä ja pimeissä puistoissa ja porttikäytävissä vaanii joskus vaara hoipertelevaa kulkijaa. Lopulta aurinko nousee, juhlijat heräävät päätään selvitellessä ja mennyt juhla nousee mieleen muistona tai iltapäivälehdessä lööpistä, jos oikein huonosti käy. No, ehkäpä museokävijät sentään välttyvät tältä.

Eino Taurovaara

Juhlat tarjoavat kauneutta ja vaalittavia muistoja niin ilon kuin surunkin kohdatessa. Helsingiläismorsiamen puku vuodelta 1936 on säilytetty ruusukimppua myöten. Hautajaiskonvehdit 1800-1900-lukujen vaihteesta ovat samalla kertaa synkkiä ja koreita.

Esiko Toivari

Monen juhlaoristeiden kuva-aiheiden juuret ulottuvat vuosisatojen taakse. Tontut ovat alkujaan ikivanhoja, väkeviä talonhaltijoita, jotka 1800-luvun postikorttitaiteilijat kesyttivät joulupukin pikku apulaisiksi ja pukivat keskiaikaisen talonpojan asuun.

YHTÄ JUHLAA

17.10.2007–31.12.2008

Sederholmin talo, Aleksanterinkatu 18
Auki ke, pe–su klo 11–17, to klo 11–19.

Palmian juhlapalvelu
kokous.juhla@palmia.fi

Kerrostalokeittiöiden suunnittelu kukoisti 1950-luvulla. Vaikka monet alkuperäiset sisustukset ovat jo tuhoutuneet, korjattavista laatu- materiaaleista tehtyjen keittiöiden arvostus kasvaa jälleen.

1950-luvun keittiössä tiivistyvät ajan arkkitehtuurin ja muotoilun ihanteet, kauneus ja käytännöllisyys sekä yksinkertaisen mutta hyvän arjen arvokkuus. Mainoskuva on Kodin neuvokki-sarjan osasta Kodinhoito kevyeksi vuodelta 1957.

Teksti: Anne Salminen, tutkija
Kuvat: Helsingin kaupunginmuseo

Kaunista ja kestäväää

Elämää 1950-luvun keittiössä

ASTUN PIENEEN, VALOISAAN HUONEESEEN. Seinät on maalattu vaaleiksi, lattiaa peittää ruskea linoleumimatto, suuresta ikkunasta virtaava valo leikkii katon lautamuotin jättämässä kuvioinnissa. Seiniä kiertävät puiset kaapistot, joiden rungot ovat vaaleat ja huolella huulleet, kulmistaan aavistuksen pyöristetyt ovet hennon vihreitä. Laatikoiden etulevyt ja kaappien vetimet ovat lakattua puuta. Ruostumaton terästiskipöytä ja ikilevypöytä ikkunan alla muodostavat valoa heijastavan vaakapinnan. Pienet pyöreät seinävalaisimet hellan ja oven päällä valaisevat illan hämärtyessä. Olen tullut 1950-luvun kerrostalokeittiöön.

Tällaisia keittiöitä on Helsingissä ollut aikoinaan tuhansia. Sukupolvenvaihdosten, uusien asukkaiden ja putkiremonttien myötä keittiöitä on uusittu ja uusitaan yhä kiihtyvään tahtiin. Suomalaisissa elää tiukasti ajatus uuden paremmuudesta – myös keittiössä. Alkuperäiset 1950-luvun keittiöt alkavat siksi harvinaistua. Vielä ei kuitenkaan ole myöhäistä ryhtyä vaalimaan näitä aikansa asunosuunnittelun helmiä. Yleensä asioilla on taipumus muuttua sitä arvostetummiksi, mitä harvinaisemmiksi ne käyvät. Harvinainen on haluttua.

LAADUKASTA SUUNNITTELUA

1950-luvulla keittiö oli tärkeä osa asunosuunnittelua. Pienet keittosyvennykset ja -nurkkaukset laajenivat huoneiksi. Uusiin keittiöihin mahtui pieni ruokapöytä tai keittiötila avartui avautumalla ruokailutilaan ja olohuoneeseen. Luonnonvaloa virtasi keittiöön suuresta ikkunasta, millä lisättiin puhtauden tuntua.

Suomalainen keksintö, Maiju Gebhardin Työtehoseurassa kehittämä astiankuivauskaappi toteutettiin 1944–45. Myös ensimmäiset keittiökalusteiden standardoinnit valmistuivat 1945 ja keittiökalusteita alettiin tehdä teollisena sarjatuotantona. Kuitenkin 1950-luvulla arkkitehdit vastasivat usein myös keittiökaapistojen suunnittelusta. Kotitaloustyöt eivät enää olleet likaisia ja kätkeviä vaan ne nostettiin näkyväksi ja tärkeäksi osaksi tavallista mutta arvokasta arkea.

Keittiön uudistuneesta roolista huolimatta perinteiset rakennusmateriaalit olivat edelleen vallitsevia 1950-luvun keittiöissä. Keittiökaapistojen rungot ja ovet valmistettiin täyspuusta tai rimalevystä ja maalattiin tai osittain lakattiin. Vetimet olivat puuta tai metallisia painikkeita tai myöhemmin lankavetimiä. Pöytätasoina käytettiin joko puu- tai helpommin puhdistettavia ikilevytasoja. Hygieeniseksi koettu ruostumaton tiskipöytä kuului varustukseen. Ala- ja yläkaapistojen väli laatoitettiin sileäksi, helposti puhdistettavaksi kaakelipinnaksi käyttäen puskuun saumattuja, kiiltäväpintaisia kaakeleita. Kokonaisuuteen kuului usein kauniita ja käytännöllisiä yksityiskohtia kuten lokerikkoja ulosvedettävine lasilaatikoineen. Sähkö- tai kaasuliesi kuului jo keittiön varustukseen, mutta jääkaapin korvasi monissa keittiöissä vielä ulkoseinää vasten sijoitettu kylmäkomero, johon ulkoilmaa virtasi seinäventtiilin kautta.

KORJAUS KANNATTAA

Vanhon materiaalien kestävyys ja kunnostettavuus ovat omaa luokkaansa verrattuna nykyisiin levyrakenteisiin keittiökalusteisiin. Olen itse ollut kunnostamassa kahta 1950-luvun keittiötä, joista ensimmäisen oman asunomme keittiö kävi läpi ison korjauksen. Kookkaina ihmisinä päätimme korottaa alakaapistot nykymitoitusta vastaaviksi pöytätasojen ja tiskipöydän alle sijoitetuilla korokekais-toilla. Kaapistojen rungot ja ovet sekä laatikot hiottiin ja maalattiin ja osittain lakattiin. Hauskat nipsauttavat metallivetimet liotettiin ja puhdistettiin.

Astiankuivauskaapista saimme hygieenisen, kun sisäpinnat maalattiin ja vanhat puiset kuivausrilät uusittiin metallisiksi. Jääkaappi-pakastin sijoitettiin korkean kaapin runkoon ja pieni astianpesukone kätettiin leveän alakaapin sisään. Pyöreä pallovalaisin jäi paikalleen hellan ylle. Alkuperäinen keittiö säilyi lähes sellaisenaan, kuitenkin nykyihmisen kaipaamalla keittiökoneilla varustettuna. Uskon, että kauniiksi kunnostettu 1950-luvun keittiömme ilahdutti myös ohikulkijoita, joille rakennuksen ulkoasu ja keittiön ikkunasta pilkottanut sisätila näyttäytyivät ehyenä kokonaisuutena.

1950-luvun suomalainen muotoilu on viime vuosina noussut hyvin arvostetuksi ja halutuksi. Keräilijät maksavat suuria summia aikoinaan arkikäyttöön suunnitellusta lasista ja keramiikasta, ja myös valaisimia sekä kalusteita etsitään kotien sisustuksiin. Vehreät 1950-luvun asuinalueet ja niiden tehokkaat ja toimivat, valoisat asunnot koetaan hyväksi asumisen ja elämisen ympäristöiksi. Alkuperäisyys on silti avainsana. Monia 1950-luvun designtuotteita on ryhdytty valmistamaan uudelleen, mutta uustuotannolla ei ole sitä harvinaisuus- tai ainutlaatuisuusarvoa, joka tekee alkuperäisistä esineistä niin kovin haluttuja.

Rakennussuojelukeskustelussa on viime vuosina tuotu yhä useammin esiin myös alkuperäisten sisätilojen arvostus ja suojeleminen. Enää ei pyritä vaalimaan vain kau-

punkikuvaa, vaan alueet ja rakennukset nähdään kokonaisuuksina, joihin myös talojen sisätilat ja kiinteät sisustukset kuuluvat. Aito 1950-luvun keittiö kunnostettavine materiaaleineen on aivan eri asia kuin ”1950-luvun henkeen uusittu” keittiö. Se on olennainen osa alkuperäistä kokonaisuutta ja kertoo talon rakentamisaikakauden rakennusmateriaaleista ja -menetelmistä mutta kestää tarvittaessa myös nykyihmisen vaatimukset. Kysymys on tahdosta ja ymmärryksestä. Minä haluan uskoa, että tulevaisuudessa Helsingissäkin myydään asuntoja, joissa rakkaudella ja taidolla kunnostettu alkuperäinen keittiö ei ole hintaa alentava tekijä vaan myyntivaltti.

Erkki Salmela

Nykyajan kodinkoneet on saatu tässä herttoniemeläisasunnossa sulautettua tasapainoiseksi osaksi hyvin säilynyttä 1950-luvun keittiötä.

Tutkijan työpöydältä

KAUPUNKILAISET OTTAVAT USEIN YHTEYTTÄ KAUPUNGINMUSEON KYSELLÄKSEEN HELSINGIN HISTORIAAN LIITTYVISTÄ AIHEISTA. USEIN KYSYMYKSET KOSKEVAT PAIKANNIMISTÖÄ. TÄLLÖIN MUSEON TUTKIJA KUROTAA KÄTEENSÄ *HELSINGIN KADUNNIMET 1-3*-TEOKSEN (ELLEI SATU MUISTAMAAN VASTAUSTA ULKOA). MAINIO KIRJASARJA ON HELPOSTI SAATAVISSA KAUPUNGINKIRJASTOSTA JA OSTETTAVISSA MUSEOKAUPASTA, SOFIANKATU 4.

HELSINGIN NIMI

Helsingin nimen alkuperä on kaikkea muuta kuin yksinkertainen ja itsestään selvä, ja siitä on useita tulkintoja ja teorioita. *Helsingin* kadunnimet -teoksen mukaan luotettavin selitys on seuraava:

Ruotsalaisvalloituksen jälkeen 1200-luvun puolivälissä Uudenmaan autiolle rannikolle lähetettiin ruotsalaisia uudisasukkaita Ruotsin valtaa vakiinnuttamaan. Uudisasukkaita tuli Ruotsin eri maakunnista. Jo 1600-luvulla talletetun perimätiedon mukaan *Helsingin* seudun uudisasukkaat tulivat Hälsinglandin maakunnasta. Heidän mukaansa rannikon ruotsalaiset asukkaat alkoivat nimittää alueen halki virtaavaa jokea nimellä *Helsingå* (osapuilleen 'hälsinglantilaisjoki'). Tämä nimi tunnetaan muodossa *Helsingaa* jo vanhimmasta tätä seutua koskevasta asiakirjasta vuodelta 1351. Kun alueelle syntyi oma kirkkopitäjä 1300-luvun lopulla, sen nimeksi vakiintui *Helsinge*.

Joen suulla oli koski, ja sen partaalle syntyi kylä, joka tunnetaan jo 1400-luvun alusta nimellä *Forsby* (eli 'koskikylä', nykyisin *Koskela*). Kun kylän paikalle ryhdyttiin puuhaamaan kaupunkia 1548, alettiin tienoosta käyttää uutta nimitystä *Helsinge fors* eli 'Helsingin (pitäjän) koski'. Tämä nimi vakiintui sitten kaupungin nimeksi muodossa *Helsingfors*. Ruotsinkielistä nimeä käytettiin myös suomenkielisissä tekstissä 1800-luvun alkupuolelle saakka, kirjoitettiin siis *Helsingforsista*.

Uudenmaan ruotsinkielinen rahvas käytti vanhastaan sekä kaupungista että pitäjästä nimiä *Helsinge* ja *Helsing*, joista kehittyi kansan suussa kaupungin suomenkielinen nimi *Helsinki*. Sitä alettiin käyttää suomenkielisissä virallisissa asiakirjoissa ja sanomalehdissä vuodesta 1819, jolloin senaatti siirtyi Helsinkiin ja sen asetukset alettiin päivätä täällä. Nimi vakiintui pian suomen kirjakielen.

Mainittakoon vielä, että myös joen nykyinen virallinen nimi *Vantaa* on keskiaikainen, mutta se on syntynyt joen yläjuoksulla suomenkielisellä hämäläisalueella. Nimen alkuperän on katsottu liittyvän sanaan 'vana', joka on merkinnyt myös joenuomaa, tai kenties samanjuuriseen hämäläiseen paikannimeen *Vanaja*. Joennimi on saattanut syntyä kylänimestä *Vanantaa* tai *Vanantaka* eli joen toisella puolella oleva.

Jere Jäppinen

Kaupunginmuseon satavuotisjuhlan kunniaksi viime vuonna järjestetyssä museomustikilpailussa toinen palkinto annettiin *Sirpa Seppälän* omaperäiselle, museota uudesta näkökulmasta tarkastelevalle tekstille.

ELETÄÄN VUOSITUHANNEN VAIHDETTA.

Kirjojen ja elokuvien vuosikymmeniä fantasiaimaa aikaa. Malttamattomasti odotettua ja sydän vapisten pelättyä. Aikaa, jota hallitsisi uusi teknologia. Autot lentäisivät, lomamatkat suuntautuisivat avaruuteen ja robotit valmistaisivat ateriat. Aikaa, jolloin inhimillinen kanssakäyminen tapahtuisi näköpuhelinten ja tietokoneiden välityksellä sieltä, minne ihminen on kulloinkin hattunsa laskenut.

Muuan *Helsinki*-opas on paennut uutta aikaa menneisyyteen, nuoruutensa Prahaan. Nokisten talojen, nuhjuisten mummojen ja kumaraisten ukkojen kaupunkiin ei uusi teknologia ulottuisi. Tuleva vuosituhat olisikin siirtymistä ajassa taaksepäin. Historian siipien havinaa ja ikaikaisia kohtaloita tuhatvuotisten rakennusten ja linnoitusmuurien kertomana. Siellä olisi suloista paeta suomalaista edistystä ja uuden teknologian voittokulkua.

Kuten kaikille matkoille, myös aikamatkalle menneisyyteen on varustauduttava perusteellisesti. Se tarkoittaa työpaikkaa, asuntoa ja oikeaa arkielämää menneisyyden kaupungissa. Tarkoitus olisi silti välittää vaikutelmia kotiin jääville. Kuten muiltakin matkoilta.

Helsinki-opas aikoo lähettää postikortteja, mutta suunnitelmiin tulee muutos. Matkakumppani hankkii hänelle sähköpostiosoitteen. Se on kuulemma kätevä tapa pitää yhteyttä tulevaisuuteen.

Helsinki-opas vastustelelee. Ja lähettää postikortteja. Kuluu kuukausia, eikä hän avaa sähköpostiaan. Mitä turhaa, eihän sinne kukaan kirjoittaisi. Eikä kotona edes ole tietokonetta.

Eräänä päivänä hän kuitenkin päättää laajentaa maailmankuvaansa ja tehdä tuttavuutta tulevaisuuden kanssa. Hän suuntaa eksoottiseen paikkaan. Internetkavilaan. Kärsivällinen henkilökunta neuvoo ja opastaa ja vie *Helsinki*-oppaan matkalle tulevaisuuteen. Sähköposti aukeaa ja – mitä kummaa! Siellähän on luettavaa! *Helsinki*-opas on ihmeissään: eihän kenelläkään pitänyt edes olla tietoa tästä hänen salaisesta linkistään menneen ja tulevan välillä!

Tarkempi tutkiskelu osoittaa, että kaikki yhteydenotot tulevat samalta taholta. *Helsingin* kaupunginmuseolta. Mitä ihmettä?!? Hetken mietittyään *Helsinki*-opas toteaa, että siviiliammattilla tulevaisuudessa

Kaupunginmuseo kirjeenvaihtotoverina

Teksti: Sirpa Seppälä
Kuvat: Helsingin kaupunginmuseo

on varmasti asian kanssa jotakin tekemistä. Entinen työnantaja on ehkä katalasti pettänyt Helsinki-oppaan ja luovuttanut eteenpäin tiedot salakäytävästä eri aikojen välillä.

Varmistettuaan henkilökunnalta, ettei toimillaan aiheuttaisi maapallon katoamista planeettojen joukosta, Helsinki-opas uskaltautuu avaamaan viestit. Ne vievät mukanaan. Hän uppoutuu kaupunginmuseon todellisuuteen kaukana tulevaisuudessa ja ahmii siltä istumalta tiedot tapahtumista, näyttelyistä ja julkaisuista.

Kuukausien kuluessa suhde syvenee ja Helsinki-opas avaa sähköpostinsa yhä useammin. Se tuntuu kuttavalta, kun aina löytyy myös luettavaa. Uskolliselta kaupunginmuseolta. Helsinki-opas havaitsee saaneensa kirjeenvaihtotoverin.

Suhde tuntuu melkein luvattomalta, niin tiivis se on. Joka kerran sähköpostin avatessaan Helsinki-opas on saanut uuden viestin kirjeenvaihtotoveriltaan. Sormet vapisten ja sydän levottomasti tykyttäen hän ahmii viestien sisällön. Signe Branderin valokuvat, elokuvat kadonneesta Helsingistä, uudet näyttelyt ja kiehtovat julkaisut. Miten mielellään hän osoittaisikaan kirjeenvaihtotoverilleen kiitollisuutta yhteydenpidosta tutustumalla kaikkeen lähemmin!

Vuodet vierivät ja Helsinki-opas elää yhä menneisyyden kaupungissaan. Säännöllinen, joskin yksipuolinen kirjeenvaihtosuhde kulkee rinnalla. Ruiskumestarin talo avautuu useana marraskuuna, Työväenasuntomuseo vapusta toiseen. Koululauluja lauletaan. Näyttelyt avautuvat ja sulkeutuvat, uusia kirjoja julkaistaan. Ja kaikesta muistaa uskollinen kirjeenvaihtotoveri kertoa myös kaukana menneisyydessä elävälle Helsinki-oppaalle.

Eräänä päivänä Helsinki-opas ostaa lipun aikakoneeseen. Hän tuntee olevansa vihdoin valmis palaamaan tulevaisuuteen. Suomeen. Se on muuttunut. Uusi uljas teknologia on muuttanut perusteellisesti tavat toimia viranomaisten kanssa sekä keinot etsiä tietoa. Helsinki-opas tuntee tulevaisuutensa keskiajalta yrittäessään selviytyä tässä ihmeellisessä tulevaisuuden maailmassa. Onnekseen hän kuitenkin havaitsee tietävänsä edes jotain uusista toimintatavoista. Hänhän sentään osaa pitää yhteyttä ulkomaailmaan sähköpostin avulla! Ja hän lähettää kiitollisen ajatuksen kaupunginmuseolle, uskolliselle kirjeenvaihtotoverilleen.

Ajan myötä Helsinki-opas kotiutuu ja palaa arkeensa. Vuosien kuluessa hän kohtaa jälleen tuhansia ja taas tuhansia ulkomaalaisia matkailijoita ja esittelee heille kotikaupunkiaan ja kotimaataan. Hän kertoo merestä ja mantereesta, rakennuksista, ihmisistä ja elämästä nyt sekä ennen. Kuuliaisesti hän myös muistaa mainita kotimaansa uuden teknologian uranuurtajana. Ja kertoo silloin lämmöllä myös uskollisesta kirjeenvaihtotoveristaan, Helsingin kaupunginmuseosta.

Niinpä tuhannet ja taas tuhannet ulkomaalaiset matkailijat lähtevät koteihinsa maailman eri kolkkiin levittämään ilosanomaa tästä edistyksellisestä maasta, jossa museot eivät ainoastaan kerro menneestä, vaan myös toimivat oppaina tiellä kohti tulevaisuutta.

KAIKKI HALUKKAAT pääsevät kaupunginmuseon kirjeenvaihtotovereiksi liittämällä sähköpostiosoitteensa postituslistalle joko museon kotisivujen www.helsinginkaupunginmuseo.fi ilmoittautumislomakkeen kautta tai sähköpostiviestillä osoitteeseen kaupunginmuseo@hel.fi.

Pienesinekokoelmasta vastaava museomestari pakkaa edelleen

Kaupunginmuseon kokoelmien suuri muutto on viimeistelyvaiheessa, ja kokoelmakeskuksissa voidaan keskittyä sijoittamaan esineitä asianmukaisesti suojattuina paikoilleen.

Esinenumero ja kuva säilytyslaatikossa sekä vuoden lopulla käyttöön otettavat hyllykoodit helpottavat museomestareiden työtä, kun esineitä tilataan kokoelmakeskuksesta näyttelyihin ja konservointiin.

AIEMPIEN KOLMEN VARASTON SIJASTA museolla on nyt kaksi kokoelmakeskusta, joihin on varsinaisten museoesineiden lisäksi keskitetty myös esinetutkimus ja osa konservointia. Toinen kokoelmakeskuksista sijaitsee Pohjois-Helsingissä ja toinen Vantaalla. Kokoelmakeskusten toiminnasta vastaavat vuosi sitten työnsä aloittaneet kokoelmamuseomestarit Sanna Niemi-Pynttäre ja Ville Heinonen.

PÖLYLTÄ SUOJAAN

Viimeinen muuttokuorma kuljetettiin jo vuosi sitten, mutta pienesinekokoelmasta vastaava museomestari Sanna Niemi-Pynttäre purkaa edelleen esineitä muuttolaatikoista – ja pakkaa ne uudelleen pienempiin säilytyslaatikoihin.

– Pölyä on aina, ja se vaurioittaa herkkiä materiaaleja. Säilytyslaatikot puskuroivat myös vuodenaikojen aiheuttamaa olosuhdevaihtelua. Lisäksi esimerkiksi lasiesineiden käsittely on näin turvallisempaa.

– Säilytyslaatikot toivottavasti helpottavat myös seuraavaa muuttoa.

Molemmat kokoelmakeskukset ovat vuokratiloissa ja kaupunginmuseon tavoitteena on tulevaisuudessa saada oma, museologiset vaatimukset täyttävä kokoelma- ja konservointikeskus.

Sanna Niemi-Pynttäre on koulutukseltaan esinekonservaattori, jolle kaupunginmuseo ja museon kokoelmat ovat tuttuja aikaisemmista määräaikaisista työsuhteista.

– Museomestari on museomestari, mutta esinekonservaattorin koulutusta voi luonnollisesti hyödyntää tässä työssä erityisesti ennaltaehkäisevässä konservoinnissa.

Kokoelmamuseomestarit vastaavat kokoelmakeskuksista kokonaisuutena, joka käsittää sekä itse kiinteistöt että esinelogistiikan. Kokoelmamuseomestarin työ on vastannut Sannan odotuksia, mutta kiinteistönhuolto ja tavarantilaus ovat yllättäneet työläydellään. Vakituinen työsuhte, itsenäinen työ ja mukava työympäristö sekä työ pienesinekokoelman parissa nostavat kuitenkin ensimmäisen työvuoden saldon plussan puolelle.

Pienesinekokoelmasta vastaavan museomestarin työkenttään kuuluvat niin elintarvikepakkaukset kuin leikkikalutkin. Sanna Niemi-Pynttari tarkastelee SOK:n peltisiä lakriitsirasioita.

SAAKO VANHAN MUOVIESINEEN SÄILYMÄÄN?

Esinelogistiikka tarkoittaa paitsi esineiden hyllytystä ja kuljetusta näyttelyihin myös säilytysmateriaalien valintaa ja kokoelmakeskusten olosuhteiden tarkkailua, missä esinekonservaattorin koulutus on selkeä etu. Vuokratiloissa sijaitsevia kokoelmakeskuksia ei ole rakennettu vastaamaan museoesineiden säilytykselle asetettavia vaatimuksia. Vuodenaikojen mukaan heilahteleva lämpötila ja ilmankosteus pääsevät vaikuttamaan säilytysolosuhteisiin.

Muovi- ja metalliesineiden säilytykseen suositellaan alhaisempaa lämpötilaa ja suhteellista ilmankosteutta kuin puuesineille. Koska nykyiset kokoelmakeskukset eivät mahdollista näiden olosuhdesuosituksen noudattamista, tärkeintä on pitää olosuhteet mahdollisimman tasaisina. Kokoelmakeskuksen tekstiiliosaston kattoikkunat esimerkiksi maalattiin heti keväällä, jotta kesän helteet eivät nostaisi lämpötilaa sisällä.

Konservointikoulutuksen lopputyössään Sanna Niemi-Pynttari tutki muoviesineissä tapahtuneita muutoksia. Esineiden materiaaleissa kuten kumissa ja muovissa pitkällä aikavälillä tapahtuvat muutokset

kiinnostavat häntä erityisesti. Näitä muutoksia on mahdollista ehkäistä säilyttämällä esineet kyseiselle materiaalille mahdollisimman ihanteellisissa olosuhteissa. Kumipallo on kokonaan kumia, mutta useimmissa esineissä kuten puukossa tai kahvinkeitinissä on useita eri materiaaleja, jolloin tavoiteltavat säilytysolosuhteet määräytyvät joko herkimmän tai vallitsevan materiaalin mukaan.

Kaupunginmuseo valmistele jo uuden kokoelma- ja konservointikeskuksen hankesuunnitelmaa. Hankkeen tavoitteena on varmistaa kaupunginmuseon kokoelmille niiden arvoiset säilytystilat, joissa kokoelmia olisi mahdollista esitellä myös yleisölle näyttelyitä laajemmin. Sanna Niemi-Pynttari nimeää tämän yleisölle avoimen kokoelmakeskuksen suunnittelun suurimmaksi tulevaisuuden haasteeksi työssään.

– On haasteellista ja osin ristiriitaistakin löytää esineitä parhaiten suojaava, mutta toisaalta esineet paitsi omalle henkilökunnalle mutta myös yleisölle esittelevä säilytystapa.

Teksti: Hilkka Vallisaari, museolehtori
Kuvat: Helsingin kaupunginmuseo

Mitä museo opettaa?

Oppia ikä kaikki

MUSEOSSA ERILAISET IHMISET voivat löytää kiinnostavia ja muistoja, jotka auttavat suunnittamaan muuttuvassa maailmassa ja vahvistavat paikallista identiteettiä. Näyttelyissään museo pyrkii antamaan elämysten lisäksi pohdittavaa näyttämällä esimerkkejä ja rinnastuksia entisajan kaupunkilaisten elämästä. Museon tarkoitus ei ole kuitenkaan opettaa ja antaa valmiita vastauksia, vaan innostaa tekemään omia tulkintoja ja joskus vähän häرنätäkin.

Helsingin kaupunginmuseon opetustyö alkoi jo satavuotiaan museotoiminnan alkuvuosina, jolloin kansanvalistuksen hengessä kerrottiin kaupungin historiasta. Koulujen säännölliset museovierailut alkoivat 1930-luvulla. 1970-luvulla yleisöpalveluja lisättiin ja lapsille alettiin suunnata omaa ohjelmaa. 1980-luvulla museoon palkattiin ensimmäinen museolehtori. Nykyään viisi museolehtoria ja työpajaohjaaja vastaavat museon opetuspalveluista.

Museopedagogiikka on kehittyvä museotyön alue. Arkisemmin se tarkoittaa museon yleisötyötä ja -kasvatusta. Museo on myös oppimisympäristö, ja se soveltuu hyvin nykyiseen oppimiskäsitukseen, jonka mukaan tiedon omaksuminen on yksilöllistä ja rakentuu aiemmin opitun ja koetun avulla uudeksi näkemykseksi. Museolehtoriin täytyy hallita laajoja historiallisia kokonaisuuksia, tuntea museon kokoelmia ja omata hyvät vuorovaikutustaidot, kun työskennellään hyvin erilaisten ihmisten kanssa.

Museolehtori Sauli Seppälä tarkastaa oppilaiden kynnenaluset Koulumuseon vanhanajan oppitunnilla.

Jorge Gonzalez

Museolehtrit ovat historian ja opetuksen ammattilaisia. He auttavat tulkitsemaan historian viestejä ja löytämään uusia näkökulmia menneisyyteen, joka ei aina avaudu helposti nykyihmiselle.

MITÄ MUSEOLEHTORIT TEKEVÄT?

Museopedagogiikka välittää elämyksen kautta yleista juista tietoa historiallisessa ympäristössä. Työ on monipuolista, ja luovuutta saa käyttää mielin määrin. Työ vaatii jatkuvaa uuden oppimista: uusiin näyttelyihin täytyy perehtyä, uusia pedagogisia näkökulmia kokeilla ja soveltaa käytäntöön. Ohjelmia ideoidaan sekä yksin että ryhmässä. Museo-opetuksessa käytetään monia menetelmiä ja näkökulmia ja ohjelmat räätälöidään erilaisille kohderyhmille. Keinoja ovat muun muassa teemaopastukset, draama ja eläytyminen, työpajat eli tekemällä oppiminen, kerho- ja kurssitoiminta sekä luennot.

Museon ohjelmat voidaan jakaa suuren yleisön tapahtumiin ja eri kohderyhmille suunniteltuihin ohjelmiin. Museon tapahtumiin kuten Sofian päivään ja Adventin avaukseen ja niiden suunnitteluun osallistuu isompi joukko museon väkeä. Sen sijaan museon muun ohjelman museolehtrit suunnittelevat ja toteuttavat yleensä itse.

Yleisön kanssa työskentely on näkyvin osa työtä, mutta museolehtrit tekevät toki paljon muutakin. Näyttelytyöryhmissä museolehtrit tutkivat ja kirjoittavat mutta pitävät samalla esillä yleisönäkökulmaa. He kiinnittävät huomiota muun muassa näyttelytekstien selkeyteen ja sujuvuuteen sekä siihen, että ryhmät pääsevät liikkumaan näyttelyssä esteettä. Näyttelyiden ja oheisohjelmien tueksi he suunnittelevat muun muassa opetuspaketteja ja verkkosivustoja, laativat elokuvaohjelmistoja ja asiakastytytyväisyyskyselyitä. Museolehtreita on myös mukana monissa koti- ja ulkomaisissa yhteistyöhankkeissa muun muassa koulujen ja muiden museoiden kanssa.

Museolehtri Anna Finnilä tervehtii pohjoismaisten pääkaupunkien kaupunginmuseoiden johtajia 1950-luvun vesilaitoksen työmiehen vaimon roolissa Taiteiden yönä 2005 Voimalamuseon koko perheen tapahtumassa.

Erkki Salmeb

TULOSSA SYKSYLLÄ

AIKUISILLE

- PULA-AJAN PARHAAT NIKSIT -työpaja 20.9.2007 klo 14–19 Koulumuseossa
- MENNEISYYDEN JÄLJILLÄ – arkeologian työpaja 14.10. ja 15.10.2007 klo 18–20 Koulumuseossa
- HOPEAT HOHTAVAT -työpaja 1.11.2007 klo 14–19 Sederholmin talossa
- YHTÄ JUHLAA -teemaopastus marraskuussa keskiviikosta perjantaihin Sederholmin talossa

PERUSKOULUILLE JA LUKIOILLE

- KIPPARI JALKAPUUSSA -teemaopastus alaluokille syys-lokakuussa Kaupunginmuseossa, Sofiankatu 4
- ELÄMÄÄ 1800-LUVUN HELSINGISSÄ -teemaopastus marraskuussa torstaisin ja perjantaisin Ruiskumestarin talossa
- YHTÄ JUHLAA -teemaopastus marraskuussa Sederholmin talossa

PÄIVÄKODEILLE

- PIKKU MARTAN TARINOITA -teemaopastus marraskuussa keskiviikkoisin Ruiskumestarin talossa
- VANHANAJAN JOULU -teemaopastus joulukuussa maanantaista perjantaihin Ruiskumestarin talossa HUOMIO! Vain ennakkoon varatuille ryhmille
- TONTTUTIE-teemaopastus joulukuussa Tuomarinkylän museossa ja Lastenmuseossa

OSALLISTUMISTA, ELÄMYKSIÄ JA TIETOA KAIKILLE

Museo on tarkoitettu kaikille, eri-ikäisille ja erilaisista taustoista tuleville ihmisille, joille pyritään räätälöimään soveltuvaa ohjelmaa. Tärkeitä kohderyhmiä ovat päiväkodit ja oppilaitokset peruskouluista yliopistoihin. Ohjelma postitetaan näille ryhmille kahdesti vuodessa, lisäksi tiedotteet julkaistaan myös museon verkkosivuilla. Museokäyntien tiedetään vahvistavan oppimista, varsinkin jos ne nivoutuvat koulun opetusohjelmaan. Siksi kouluikäisten ohjelmaa suunniteltaessa asetetaan myös tiedollisia tavoitteita ja otetaan huomioon opetus- ja suunnitelmien perusteita.

Aikuisille suunnataan tulevaisuudessa aikaisempaa enemmän ohjelmaa, muun muassa räätälöityjä opastuksia, työpajoja ja luentoja. Helsinkiin muuttaa yhä enemmän ihmisiä sekä kotimaasta että ulkomailta. Museo haluaa osaltaan auttaa heitä juurtumaan uuteen ympäristöön perehdyttämällä heitä kaupungin historiaan. Usein näkökulmaksi on valittu pienen ihmisen elämäntilanne, joka tarjoaa samastumiskohtia ja myötäelämisen mahdollisuuksia ajasta ja kulttuuritaustasta riippumatta.

Museon vuosiohjelmassa toistuvat tapahtumat ja uudet ohjelmat limittyvät toisiinsa. Kestohittejä ovat muun muassa päiväkotikäisille suunnattu teemaopastus Vanhanajan joulu Ruiskumestarin talossa ja Koulumuseon vanhanajan oppitunti, johon osallistuu ”oppilaita” esikouluikäisistä eläkeläisiin. Arkeologian työpajat 5.–6. luokille ovat kysytyjä, ja tänä syksynä myös aikuisilla on mahdollisuus osallistua niihin. Koululauluillat keräävät kerta toisensa jälkeen täyden salin Koulumuseoon.

Teemaopastukset syventävät näyttelyjen sisältöä. Kuluvan vuoden suosikki on ollut yläasteille ja lukioille suunnattu Käsirautakierros-teemaopastus Rikospaikka: Helsinki -näyttelyssä, joka soveltui erityisesti lakitiedon opetukseen. Kierroksella perehdyttiin poliisin rikostutkinnan vaiheisiin, Helsingin rikoshistoriaan ja rikollisuuden syihin. Lopuksi nuoret saivat leikki-mielisen paritehtävän: toinen oli rikoksesta epäilty ja toinen kuulustelija. Kuulustelussa käytettiin vanhaa esitutkintalomaketta, johon merkittiin mistä rikoksesta kuulusteltavaa epäiltiin sekä tuntomerkkejä. Lomakkeet käytiin sitten yhdessä läpi ja pari pahimmista rikoksista epäiltyä joutui käsirautoihin. Lopuksi kaikilta otettiin sormenjäljet.

Museolehtorin työ on sekä kohtaamisia erilaisten ihmisten kanssa ja nopeita roolinvaihdoksia että arkista puurtamista, tiedonhankintaa ja kirjoittamista työpöydän ääressä. Työ on palkitsevaa, koska yleisöltä saa välittömästi palautteen ja sen pohjalta voi kehittää ideoita edelleen.

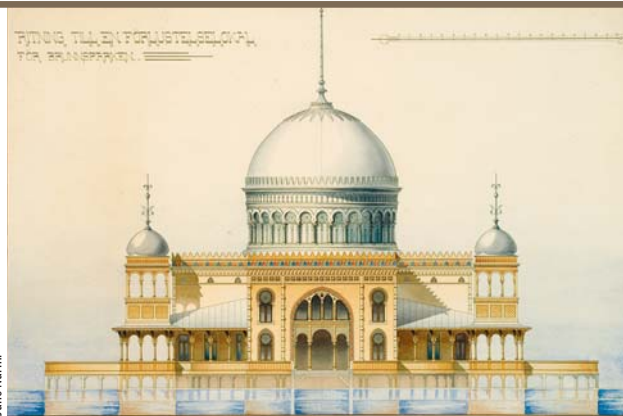

Museolehtori Marjukka Sihvola johdattaa lapsia 1800-luvun helsinkiläiseen jouluun Ruiskumestarin talon keittiössä.

Tt

Tutkijan työpöydältä

MUSEON TUTKIJAT KERTOVAT KIINTOISISTA ESINEISTÄ, KUVISTA JA HELSINGIN HISTORIAN ILMIÖISTÄ, JOIHIN HE OVAT TÖRMÄNEET TYÖSSÄÄN.

Juhro Nurmi

RITNING TILL EN FÖRLUSTELSELOKAL FÖR BRUNNSPARKEN

Kaupungintalon purkutyömaalta otettiin 1965 kaupunginmuseoon talteen arkkitehti Jac. Ahrenbergin alkuperäiset toteutumattoman ”huvirakennuksen” piirustukset vuodelta 1895. Arkkitehti, taidemaalari, lehtimies ja kirjailija Jac. (Johan Jakob) Ahrenberg (1847–1914) toimi Viipurin lääninarkkitehtina ja rakennushallituksen yliarkkitehtina. Hän oli Arabian tehtaan taiteellinen neuvonantaja sekä suunnittelija ja perustamassa Suomen Käsityön Ystäviä.

Ahrenbergin ”förlustelsekoral” on konsertti- ja juhlasali, joka oli määrä rakentaa

Kaivopuiston rantaan osittain veteen pylvättien varaan. Rakennuksessa olisi ollut teatteri parvineen, juhlasali, ravintola ja jopa puhelinkioski. Laajat ulkoterassit olisivat levittäytyneet merelle. Uusgoottilaisine piirteineen ja itämaisine vaikutteineen rakennus olisi ollut erikoinen lisä Helsingin merellisessä näkymässä.

Rakennuksella oli ehkä tarkoitus elvyttää kylpylän ja Kaivuhuoneen toimintaa, joka alkoi hiipua 1800-luvun lopulla. Tuolloin puistossa oli vielä 1830-luvulla perustetun Ullanlinnan merikylpylän Kai-

vohuoneen lisäksi puistokäytävän päässä rannassa kylpylaitos (joka sitten tuhoutui 1944 pommituksessa). Puistossa oli toiminut 1850-luvulla Tivoliteatteri, jonka perusti Louis Kleinh. Teatteri toimi 1870-luvulla Puistoteatterin nimellä, kunnes se purettiin 1876 teollisuusnäyttelyn tieltä. Theodor Höijerin suunnittelema Kaivopuiston kesäteatteri rakennettiin 1880–90-luvulla ja purettiin 1930-luvulla.

Marja Pehkonen

HALPAA KIRJAVIIHDETTÄ SADAN VUODEN TAKAA

Kaupunginmuseon kirjaston kirjoista osa on museoesineitä, joita tarvitaan vaikkapa rakennettaessa näyttelyyn 1800-luvun interiööri kirjakaappeineen. Kokoelmiin kerätään kullekin ajalle tyypillisiä kirjoja, joilla voi valaista helsinkiläisten lukuharrastusten ja kirjakulttuurin muutoksia.

Pehmeäkantiset halpakustanteet tulivat Suomessa markkinoille 1910-luvulla. Uudenlaista yleisöä kaunokirjallisuudelle toivat Ruotsista esikuvansa saaneet 50 pennin sarjat, joita Suomessa oli ainakin Otavalla, WSOY:llä, Karistolla ja Kustannus Oy Kirjalla. Lisäksi Karistolla oli Naisten romaaneja -sarja ja Kirjalla Helmi-sikermä, joissa julkaistiin romanttista kirjallisuutta.

Kaupunginmuseolla on kaksi tuotteli-aan ruotsalaisen Emilie Flygare-Carlénin (1807–92) halpakustanteina ilmestynyttä romaania. Flygare-Carlén oli Ruotsin tun-

netuimpia naiskirjailijoita 1800-luvulla. Hän kuvasi romaaneissaan Ruotsin läntisen saariston lisäksi miehen ja naisen suhdetta, erotiikkaa ja avioliiton ongelmia. Ruotsin vuosinaan myös J. V. Snellman tutustui Flygare-Carléniin, jonka teoksia hän luki ja arvioi lehdissä.

Flygare-Carlénin teoksia suomennettiin 1910-luvulla useita. Esimerkiksi Kariston 50 pennin sarjassa ilmestyi 1916 *Laakson perhe* ja samana vuonna Naisten romaaneja -sarjassa *Morsian*. Kustannus Oy Kirjan Helmi-sikerimässä ilmestyi 1924 *Amiraalin toinen avioliitto*. Saman kustantamon 50 pennin sarjassa ilmestyi 1916 neljä teosta: *Ei koskaan liian myöhään*, *Elämän poluilla*, *Estrid* ja *Kreivittären mielioikku*. Ruotsissa Åhlén & Åkerlund Förlag kustansi ahkerasti 25 äyriä maksavia Flygare-Carlénin teoksia, joita oli vuoteen 1915 mennessä ilmestynyt yhdeksän.

Eva Packalén

Sofian UUTISIA

Juha Hurri

Esko Toivari

SOFIA-LEHDEN JUHLANUMERO

Lokakuussa ilmestyy Sofia-lehden erikoisnumero, joka johdattaa syvemmälle Sederholmin talon **Yhtä juhlaa** -näyttelyn aiheisiin. Erikoisnumero on maksullinen, ja sitä saa ostaa Sederholmin talosta ja Museokaupasta, Sofiankatu 4.

JOULUTAPOJEN JUURIA LUUKKU LUUKULTA

KUNNON KANSALAISEN KIRJAHYLLY

Hakasalmen huvilan **Kunnon kansalainen** -näyttelyn oheishjelmassa on loka-marraskuussa 2007 aiheena kirjallisuus. Tunnetut helsinkiläiskirjailijat tarkastelevat kirjallisuusilloissa tuotantoaan näyttelyn avaamista näkökulmista ja pohtivat, miten vaikeaa on olla kunnon kansalainen.

Ohjelmassa on tapaamiset seuraavien kirjailijoiden kanssa:

- 4.10. Ilpo Tiihonen ja Tomi Kontio
- 18.10. Anja Snellman
- 8.11. Outi Pakkanen ja Staffan Bruun

Ojelma saattaa täydentyä syksyn mittaan.

Kaupunginmuseo julkaisi viime marraskuussa ensimmäistä kertaa historiallisen joulukalenterin, joka valistaa hausalla tavalla tuttujen jouluperinteiden vaiheista. Kalenterista tuli myyntimenestys,

ja niin Sederholmin talon 250 vuoden ikää juhliva kalenteri saa tänäkin vuonna johdattaa luukku luukulta 1700-luvun yksinkertaisesta joulusta kohti oman aikamme tavaraa pursuilevaa juhlaa.

HALUATKO SOFIAN MAKSUTTA KOTIISI?

Tilaa lehti ja liity sähköpostilistalle osoitteessa www.helsinginkaupunginmuseo.fi

HELSINGIN ENSIMMÄINEN KIVITALO

Monet helsinkiläiset muistavat, että Sederholmin talo on kaupungin vanhin kivitalo. Harva kuitenkaan tietää, mikä oli Helsingin ensimmäinen kivitalo: 1690-luvun lopulla valmistunut Burgmanin talo, joka sijaitsi nykyisen Senaatintalon kaakkoiskulman kohdalla. Aikoinaan Helsingin rikkaimmasta kodista ja sen elämästä on jäljellä Senaatin kellareissa vain vähäisiä raunioita kuten sirpaleita komeista 1600–1700-luvun vaihteen barokkityylisistä uunikaakeleista. Talosta ja talonväestä on kuitenkin runsaasti kiehtovaa tietoa arkistoissa, niinpä vuoden 2007 *Narinkka* on omistettu kadonneen Burgmanin talon ja sen asukkaiden vaiheille.

MUSEONYSTÄVIEN OHJELMAA

Museonystävät kaavailevat syksyksi kartanoretkeä Itäiselle Uudellemaalle. Lisäksi on tarkoitus tutustua Kansallismuseon hopeakokoelmaan ja muihinkin ajankohtaisiin näyttelyihin, luonnollisesti myös Sederholmin talon *Yhtä juhlaa* -näyttelyyn.

Museonystäviin voi liittyä kaupunginmuseon kotisivujen Palvelut-sivun kautta tai noutamalla liittymislomakkeen jostakin museon näyttelypisteestä.

HELSINKI HELSINGIN ALLA

SOFIA-lehden lukijoiden monivuotinen suosikki, kaupunginmuseon tutkijan Jaana Mellasen piirtämä *Helsinki Helsingin alla* -sarjakuva ilmestyy syksyllä albumina, joka sisältää kaikki lehdessä ilmestyneet sarjat ja saman verran uusia. Albumi johdattaa

samalla sarjakuvien tietopohjaan, Helsingin arkeen 1600–1700-luvulla ja kaupunkiarkeologisen tutkimuksen menetelmiin – huumoria unohtamatta.

MUSIIKKIA MUSEOISSA TAITEIDEN YÖNÄ

Taiteiden yö tarjoaa säveliä joka makuun. Tuomarinkylän perhetapahtumassa esiintyy klo 18 ja 19 suosittu lastenmusiikkiyhtye *Pellekaija Pum*. Kaupunginmuseon päärakennuksessa Sofiankatu 4:ssä kuullaan klo 19, 20 ja 21 salonkiyhtyeen helsinkiläissävelmiä. Illan pimetessä kuul-

laan Tuomarinkylän kartanon salissa klo 20 Paciuksen ja Collanin lauluja romantiikan ajan Helsingistä. Illan päättävät klo 21 Hakasalmen huvilan takapihalla *Kitkerien neitsyiden* (kuvassa) kirpeänsuloiset laulut kunnan kansalaisena olemisen vaikeudesta.

Brief *in English*

by Jere Jäppinen, curator

IN HER LEADING ARTICLE, museum director Tiina Merisalo contemplates the City Museum's position in a changing world. This autumn, change is concretised in the Museum, as five new employees join the staff. Their up-to-date skills will help the Museum to meet the new demands that the Museum's rapidly changing environment puts on our work.

SEDERHOLM HOUSE, one of the City Museum's filial museums, is the oldest building in the centre of the City. The two-storied stone house was built in 1757 by an ambitious young merchant called Johan Sederholm, who became the richest and most influential burgher in Helsinki. After Sederholm's time, his house has sheltered a wide variety of businesses ranging from restaurants to toy shops, a large number of lodgers and later in the 20th century offices of the Helsinki District Court. Since 1995, the house is a museum.

IN ORDER TO CELEBRATE the 250th anniversary of the Sederholm House, the title of this autumn's new exhibition there is *What a feast!* The exhibition presents the colourful and most varied festive traditions in Helsinki. In a city of many cultures, almost every day is a holiday for someone. Various traditions are exhibited as equals, paralleled with each other, which may inspire surprising insights about the different meanings feasts can have to people. The light-hearted and unacademic exhibition invites to remember fondly the touching high notes of past feasts, laughter and tears.

EVERYDAY LIFE and home design were highly appreciated by Finnish architects in the 1950s, when the country was recovering from the war and striving towards modernity, efficiency and hygiene. One monument of this ambition for good housing are the suburban kitchens of that era, still numerous in Helsinki, though quickly disappearing in hard-handed renovations.

In an article, the values of vintage kitchens are praised and encouraging examples are given of their subtle modernisation.

THE CITY MUSEUM celebrated last year the centennial of museum work in Helsinki. One part of the festivities was a literary competition for amateur writers, who were asked to describe personal memories of the Museum. The jury gave the second prize to Sirpa Seppälä's original text, which opens a new view over the Museum. She tells about her years in Prague, when she discovered the numerous activities of the City Museum back home through the messages sent to the Museum's e-mail list. In her homesick mind, the Museum's press releases started to feel like letters from a secret pen-friend.

THE MUSEUM'S GREATEST MOVE ever has been successfully accomplished as all the objects are now safely in the new warehouses. The work will anyway go on for years as the objects are unpacked, repacked in boxes that ensure best possible preservation and put in good order on shelves. Two new museum technicians are in charge of storage and control the conditions in the warehouses constantly.

EDUCATION has been one of the City Museum's duties from the beginning, but specialised museum lecturers did not appear in the Museum before the 1970s. Today, the Museum has five museum lecturers, all professionals in history and teaching. Their task is to help the customers of different ages and backgrounds interpret history and find new points of view to the past that is not always easy to understand. The methods of the museum lecturers' work are as varied as their vivid imagination allows.

THE MUSEUM'S rich archives contain also a number of architectural drawings

of buildings that were never realised. One of the most exotic projects is from the 1890s: a plan for an entertainment palace in Oriental style offering a theatre, concert hall and restaurant. It would have been built on poles off-shore on the waterfront in Kaivopuisto, a spa resort and park then in decline. Also another peculiarity of the Museum's collections is presented: cheap romantic paperback novels, which became popular in Finland in the 1910s. Many publishers founded their own paperback series in order to attract female readers.

The exhibition *What a feast!* tells about the varied festive traditions in Helsinki. This Easter bunny was used as shop decoration in the 1960s.

Helsinki City Museum AUGUST 2007 – JANUARY 2008

HELSINKI CITY MUSEUM Sofiakatu 4, tel. 3103 6630. Open Mon–Fri 9 am–5 pm, Sat–Sun 11 am–5 pm.	<i>Helsinki Horizons</i> Museum Shop. 24.8. Night of the Arts. Free admission 5–10 pm.
STREET MUSEUM Sofiakatu, open daily 24h.	2.12. First Advent at noon. 2.12.– Traditional Christmas 6.1.2008 street decorations.
HAKASALMI VILLA Mannerheimintie 13, tel. 3107 8519. Open Wed, Fri–Sun 11 am – 5 pm, Thu 11 am – 7 pm.	<i>A Real Citizen</i> 24.8. Night of the Arts. Free admission 5–10 pm. 4.10., A Real Citizens reads 18.10. at 6 pm. Free entrance. and 8.11.
SEDERHOLM HOUSE Aleksanterinkatu 18, tel. 3103 6529. Open –2.9. Wed–Sun 11 am – 5 pm. Closed 3.9.–16.10. Open 17.10.– Wed, Fri–Sun 11 am – 5 pm, Thu 11 am – 7 pm.	<i>Crime Scene: Helsinki</i> , until 2.9. <i>What a Feast!</i> , from 17.10. 24.8. Night of the Arts. Free admission 5–10 pm.
BURGHER'S HOUSE Kristianinkatu 12, tel. 3107 1549 or 3103 6630. Open –31.8. and 7.11.–6.1.2008 Wed–Sun 11 am – 5 pm.	The oldest surviving wooden house in the city dates from 1818 and is decorated in the style of a middle-class home of the 1860s. 2.12.– Traditional Christmas 6.1.2008 decorations.
TRAM MUSEUM Töölönkatu 51 A, tel. 3107 8829. Open –2.9. Wed–Sun 11 am – 5 pm.	The museum, dedicated to the history of public transport, will be closed in its present form on 2 September 2007.
SCHOOL MUSEUM Kalevankatu 39–41, tel. 3108 7066 or 3103 6493. Open 1.9.– Sat–Sun 11 am – 5 pm.	The history of the schools in Helsinki. 11.10. School songs. Sing-along and in Finnish 6–8 pm. 13.12. Free admission.
TUOMARINKYLÄ MUSEUM & CHILDREN'S MUSEUM Tuomarinkylä Manor, tel. 3107 1568. Open Wed–Sun 11 am–5 pm.	<i>Elegance</i> <i>Mammoths and Guinea Pigs</i> 24.8. Night of the Arts. Programme for the whole family 5–9 pm. Free admission. 14.10. & Sibelius Academy student 18.11. concert at 2 pm.
POWER STATION MUSEUM Hämeentie 163, tel. 3108 7064 or 3103 6630. Open 1.6.–2.9. Wed–Sun 11 am–5 pm.	Offers a glimpse of the centuries-old industrial traditions of the area. 25.8. Rapid Day 11 am–5 pm. Free admission.
WORKER HOUSING MUSEUM Kirstinkuja 4, tel. 3107 1548 or 3103 6630.	The museum is closed for renovation, will be opened in 2008.

Entrance fee 4/2 €, children under 18 free. On every Thursday the admittance is free for everyone.

The museums and Museum Shop are closed on Independence Day 6 December, Christmas 24–26 December as well as on 19 September, 24 October and 21 November.

Helsingfors stadsmuseum AUGUSTI 2007 – JANUARI 2008

HELSINGFORS STADSMUSEUM Sofiakatu 4, tel. 3103 6630. Öppet må–fr 9–17, lö–sö 11–17.	<i>Helsingfors vid horisonten.</i> Kino Engel 2: filmer med Helsingfors-motiv. Museibutik. Bildarkiv må och to kl 10–15. 24.8. Konstens natt. Fritt inträde kl. 17–22.
GATUMUSEET Sofiegatan, öppet alla dagar dygnet runt.	2.12. Adventet inleds kl. 12. 2.12.–6.1.2008 Gammaldags julgata.
VILLA HAGASUND Mannerheimvägen 13, tel. 3107 8519. Öppet on, fr–sö 11–17, to 11–19.	<i>Den gode medborgaren</i> 24.8. Konstens natt. Fritt inträde kl. 17–22. 4.10., 18.10. Den gode medborgarens och 8.11. bokhylla kl. 18. Fritt inträde.
SEDERHOLMSKA HUSET Alexandersgatan 18, tel. 3103 6529. Öppet –2.9. on–sö 11–17. Stängt 3.9.–16.10. Öppet 17.10.– on, fr–sö 11–17, to 11–19.	<i>Brottsplats: Helsingfors</i> , t.o.m. 2.9. <i>Vilken fest!</i> , fr.o.m. 17.10. 24.8. Konstens natt. Fritt inträde kl. 17–22.
SPRUTMÄSTARENS GÅRD Kristiansgatan 12, tel. 3107 1549 eller 3103 6630. Öppet –31.8. och 7.11.–6.1.2008 on–sö 11–17.	Det äldsta på sin ursprungliga plats bevarade trähuset (från år 1818) i stadskärnan är inrett som ett småborgerligt hem från 1860-talet. 2.12.–6.1.2008 Huset i traditionell juldräkt.
SPÅRVÄGSMUSEET Tölögatan 51 A, tel. 3107 8829. Öppet –2.9. on–sö 11–17.	Det åt kollektivtrafikens historia ägnade museet stängs i sin nuvarande form 2.9.
SKOLMUSEET Kalevagatan 39–41, tel. 3108 7066 eller 3103 6493. Öppet 1.9.– lö–sö 11–17. På vardagar grupper enligt överenskommelse.	Skolväsendets historia i Helsingfors. 11.10. och Skolsånger. Allsång på 13.12. finska kl. 18–20. Fritt inträde.
DOMARBY MUSEUM Domarby gård, tel. 3107 1568. Öppet on–sö 11–17.	<i>Stiligt</i> 24.8. Konstens natt. Program för hela familjen kl. 17–21. Fritt inträde. 14.10. och 18.11. Sibelius-Akademins elevkonsert kl. 14.
BARNMUSEET Domarby gård, tel. 3107 1568. Öppet on–sö 11–17.	<i>Mammutar och marsvin</i>
KRAFTVERKSMUSEET Tavastvägen 163, tel. 3108 7064 eller 3103 6630. Öppet 1.6.–2.9. on–sö 11–17.	Museet bekantar besökaren med områdets sekellånga industritraditioner. 25.8. Forsdagen kl. 11–17. Fritt inträde.
ARBETARBOSTADSMUSEET Kristinegränden 4, tel. 3107 1548 eller 3103 6630.	Museet stängt p.g.a. renovering, öppnas 2008.

Inträdesavgifter 4/2 €, fritt inträde för alla under 18 år. Varje torsdag fritt inträde. Museerna och Museibutiken håller stängt på självständighetsdagen 6.12. och på julen 24.–26.12. samt 19.9., 24.10. och 21.11.

<p>HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO Sofiankatu 4, puh. 3103 6630. Auki ma–pe klo 9–17, la–su 11–17. Filmit ma, to 10–16, ti–ke 9–16, la–su 11–16.</p>	<p>Kaupunginmuseon päärakennuksessa (tavaratalo vuodelta 1913) on esillä ”Horisontissa Helsinki” -näyttely, joka kertoo selkeästi ja tyylikkäästi kaupungin vaiheista 450 vuoden aikana. Kino Engel 2:ssa esitetään Helsinki-aiheisia filmejä. Päärakennuksessa toimii myös Museokauppa. Kuva-arkisto avoinna ma ja to klo 10–15. 24.8. Taiteiden yö. Vapaa pääsy klo 17–22.</p>
<p>KATUMUSEO Sofiankatu, auki läpi vuorokauden.</p>	<p>Ikivanha Sofiankatu Helsingin sydämessä on tunnelmallinen ulkoilmamuseo, joka esittelee katukiveyksiä ja kadunkalusteita 1700-luvun lopulta 1930-luvulle. Vapaa pääsy. 2. 12. Adventin avaus klo 12. 2.12.–6.1.2008 Vanhanajan joulukatu.</p>
<p>HAKASALMEN HUVILA Mannerheimintie 13, puh. 3107 8519. Auki ke, pe–su 11–17, to 11–19.</p>	<p> 4, 7A, 10 Finlandia-talon vieressä, elegantissa 1840-luvun huvilassa on Kunnan kansalainen -näyttely, joka kertoo yhteiskunnan jäsenilleen eri aikoina asettamista vaatimuksista ja niiden täyttämisen vaikeudesta. 24.8. Taiteiden yö. Vapaa pääsy klo 17–22. 4.10., 18.10. ja 8.11. Kansalaisen kirjahylly klo 18. Vapaa pääsy.</p>
<p>SEDERHOLMIN TALO Aleksanterinkatu 18, puh. 3103 6529. Auki –2.9. ke–su 11–17. Kiinni 3.9.–16.10. Auki 17.10.– ke, pe–su 11–17, to 11–19.</p>	<p>Sederholmin talo, kantakaupungin vanhin rakennus, täyttää tänä vuonna 250 vuotta. Rikosmuseon rikospaikkakuviin perustuva näyttely ”Rikospaikka: Helsinki” johdattaa 2.9. asti kaupungin varjoihin 1920–30-luvulla. Lokakuussa avautuva ”Yhtä juhlaa” kertoo Helsingin värikkäistä ja moninaisista juhlaperinteistä. 24.8. Taiteiden yö. Vapaa pääsy klo 17–22. 2.12. Adventin avaus. Tiernapojat pihalla klo 13.</p>
<p>RUISKUMESTARIN TALO Kristianinkatu 12, puh. 3107 1549 tai 3103 6630. Auki –31.8. ja 7.11.–6.1.2008 ke–su 11–17.</p>	<p> 1, 1A, 7B 18 Kantakaupungin vanhin paikallaan säilynyt puutalo vuodelta 1818 on sisustettu 1860-luvun pikkuporvariskodiksi. 2. 12. Adventin avaus klo 12–16. Tiernapojat klo 14.30. Vapaa pääsy. 2.12.–6.1.2008 Talo perinteisessä jouluasussa.</p>
<p>RAITIOLIKENNEMUSEO Töölönkatu 51 A, puh. 3107 8829. Auki 2.9. asti ke–su 11–17.</p>	<p> 3T, 4, 7A, 10 Helsingin vanhimaan raitiovaunuhalliin (vuodelta 1900) on sijoitettu kaupungin joukkoliikennettä esittelevä museo, jossa on raitiovaunuja, runsaasti niihin liittyvää esineistöä ja kuvia sekä Helsingin pienoismalli 1870-luvulta. Museo sulkeutuu nyky muodossaan 2.9.2007 ja avautuu remontin jälkeen osana uutta kulttuurikeskusta.</p>
<p>KOULUMUSEO Kalevankatu 39–41, puh. 3108 7066 tai 3103 6493. Auki 1.9.– la–su 11–17. Arkinis ryhmiä sopimuksen mukaan.</p>	<p> 6 Kamppi Kahteen 1830–40-luvun puutaloon sijoitettu museo esittelee Helsingin koululaitoksen historiaa. Esillä on luokahuoneita, opetusvälineitä, valokuvia ja atk-tietopankki. Ryhmille pidetään vanhanajan oppitunteja. 11.10. ja 13.12. Koululauluja. Yhteislauluilta klo 18–20. Vapaa pääsy.</p>
<p>TUOMARINKYLÄN MUSEO Tuomarinkylän kartano, puh. 3107 1568. Auki ke–su 11–17.</p>	<p> 64, 72 Tuomarinkylän kartano (1790-luvulta) sijaitsee peltojen keskellä Pohjois-Helsingissä. Päärakennuksen ”Tyylikästä”-näyttely esittelee sisustustyyliä barokista funkikseen kaupunginmuseon hienon huonekalu- ja koriste-esinekeräilyllä. 14.10. ja 18.11. Sibelius-Akatemian oppilaskonsertti klo 14.</p>
<p>LASTENMUSEO Tuomarinkylän kartano, puh. 3107 1568. Auki ke–su 11–17.</p>	<p> 64, 72 Tuomarinkylän museon sivurakennuksessa sijaitsee Lastenmuseo, johon pääsee samalla lipulla. ”Mammutista marsuun” -näyttely kertoo Helsingin eläimistä kautta aikain, niin tutuista kotieläimistä kuin kaukomaiden eläinlajista. 24.8. Taiteiden yö. Ohjelmaa koko perheelle klo 17–21. Vapaa pääsy. 28.11.–19.12. Joulukurssi 7–10-vuotiaille keski-ikäisille klo 14–15.30. 2.12. Jouluauskartelua klo 12–15. Vapaa pääsy.</p>
<p>VOIMALAMUSEO Hämeentie 163, puh. 3108 7064 tai 3103 6630. Opastusvaraukset 1.4. alkaen puh. 728 8440. Auki 1.6.–2.9. ke–su 11–17.</p>	<p> 6 71, 71V, 73B Museo sijaitsee Helsingin kaupungin syntysijoilla Vanhassakaupungissa Vantaanjoen suulla. Vesilaitoksen turbiinipumppulaitos ja höyryvoimala sekä mylly tutustuttavat alueen voimasaisiin teollisuusperinteisiin. Yhteislipulla voi tutustua myös läheiseen Tekniikan museoon. 25.8. Koskipäivä. Vapaa pääsy klo 11–17.</p>
<p>TYÖVÄENASUNTO MUSEO Kirstinkuja 4, puh. 3107 1548 ja 3103 6630.</p>	<p> 1, 1A, 3B 23 Kiinni korjauksen vuoksi, avataan 2008.</p>

Pääsymaksut 4/2 €, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi. Vapaa pääsy torstaisin.

Museot ja Museokauppa ovat kiinni itsenäisyyspäivänä 6.12., jouluna 24.–26.12. sekä 19.9., 24.10. ja 21.11.

Helsingin kaupunginmuseo
PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Puh. (09) 3103 6630, fax (09) 3103 6664
www.helsinginkaupunginmuseo.fi

Helsingfors stadsmuseum
PB 4300
00099 HELSINGFORS STAD
Tfn (09) 3103 6630, fax (09) 3103 6664
www.helsingforsstadsmuseum.fi

Helsinki City Museum
P.O. Box 4300
FI-00099 CITY OF HELSINKI
Tel. +358 9 3103 6630, fax +358 9 3103 6664
www.helsinki-citymuseum.fi